

گزارش نشست

«کوچ اصوات» زیر نگاه منتقدان جامعه ییش از شاعر به داستان نویس نیاز دارد

دفتر داستان مرکز آفرینش‌های ادبی حوزه هنری، سی‌وسومین نشست «آینه‌بندان» را برای نقدوبررسی مجموعه داستان کوتاه «کوچ اصوات» با حضور منتقدان محمداکظم مزینانی، محمدرضا شرقی‌خوشان، محمدحسن جمشیدی نویسنده و علی‌ا... سلیمی مجری کارشناس در کافه کتاب انتشارات سوره مهر در خیابان سمیه سمیه برگزار کرد.

به گزارش جام‌جم، علی‌ا... سلیمی نویسنده و منتقد ادبیات در ابتدای نشست با یادآوری این‌که داستان‌های این مجموعه به عین مستقل بودن، گاهی به‌هم‌پیوستگی‌هایی دارد و شاعر بودن نویسنده در نثر و فضای داستانی‌ردپای خودش را گذاشته‌است، گفت: «ما با نویسنده‌ای مواجه هستیم‌که بایدنی چندانی به قواعد داستانی ندارد و می‌خواهد نگاه خودش را داشته‌باشد.»

محمداکظم مزینانی کوچ اصوات را اثری خاص دانست و تأکید کرد‌که نباید این داستان‌ها را تنها از دریچه داستان‌نویسی بررسی کرد و نوشتن داستان برای کسی‌که شاعری می‌داند، کار بسیار دشواری است. او در بیان کرد: «در کتاب ۳۳۱ بار کلمه صدا تکرار شده و اولین مجموعه داستانی است‌که این قدر هماهنگ است و نویسنده سعی کرده حول يك موضوع بنویسد. او در همه داستان‌ها از واژه صدا استفاده کرده است‌که می‌دانیم اصالت و معنایی شاعرانه دارد. وقتی از صدا حرف می‌زنیم منظور صدای شخصیت‌ها نیست، بلکه نویسنده وظیفه خودش دانسته‌است که صداها را کشف کند.»

این نویسنده در ادامه گفت: «در این مجموعه يك داستان رثال وجود دارد و بقیه بین شعر و داستان هستند. نمی‌خواهم از منظر پیرنگ، اوج، فرود و غیره وارد بحث درباره این مجموعه شوم، زیرا خواننده نباید توقع داستان مدرن و پست‌مدرن را از این مجموعه داشته‌باشد.» محمدرضا شرقی‌خوشان صحبت‌های خود را با تعریف روایت در داستان شروع کرد و گفت: «روایت با تغییر آغاز می‌شود و ما این روایت را دراز بدو تولد در زندگی خود و اطراف می‌بینیم. داستان از جایی شروع شروع می‌شود که روایت ریزتر و دقیق‌تر با وجود عامل یا فردی در زمان و مکانی توصیف می‌شود. اگر کسی شیفته داستانی می‌شود، یعنی شیفته این چهار عامل شده‌است.

این چهار عامل تفاوت بین شعر و داستان را معین می‌کند و این‌که مخاطب انتخاب کند شعر بخواند یا داستان.»

او افزود: «شاعرانی هم بوده‌اند‌که این چهار عنصر را به نظم درآورده و در قالب شعر داستان گفته‌اند مانند فردوسی که زیبایی‌های شعر را به خدمت گرفته است تا این چهار عنصر را پیش ببرد‌که ما اسمش را گذاشته‌ایم، داستان‌های منظوم و داستان سرایی. بسیاری از داستان‌های این مجموعه هم داستان‌سرایی هستند، به این معنا‌که چهار عنصر خرداد، عامل، زمان و مکان به صنایع ادبی شعر اضافه شده‌است. بنابراین اگر نیت ما خواندن داستان‌های شاعرانه‌باشد، سراغ این مجموعه داستان می‌رویم. اگر جز این باشد، خواننده ملول می‌شود. چرا‌که نویسنده با عناصر شاعرانه به این چهار عنصر نگاه می‌داند.»

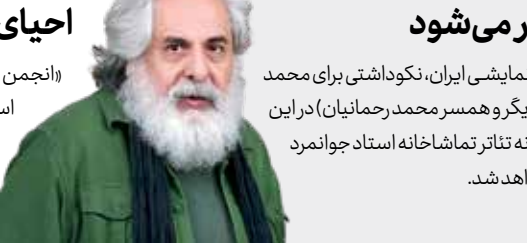
شرقی‌خوشان در ادامه نشست تأکید کرد: «نویسنده می‌تواند گریه‌ای خلق کند‌که پرواز می‌کند و این خیال‌پردازی‌که در شعر هم هست، محل بحث نیست، چگونه روایت کردن، بحث ما است. در صد سال تنهایی هم صحنه‌هایی داریم‌که به شعر پهلوی می‌زند اما این يك صحنه است و در خدمت روایت. حرف من این است‌که استفاده زیاد از ارائه معنوی، تکلف ایجاد می‌کند و نویسنده باید نثرش همانند شیشه‌ای بی‌رنگ باشد‌که مخاطب بتواند به راحتی آن‌سوی شیشه و اتفاقات را تماشا کند، نه شیشه‌هایی رنگی که دیدن روایت را سخت کند و خودش را به نمایش بگذارد.»

خوشان در ادامه تأکید کرد: «اما من خوشحالم‌که شاعری قدم در دنیای داستان گذاشته‌است، چرا‌که جامعه ما امروز‌که تفکر و روابط علت و معلولی کم شده‌است، بیشتر از شاعر نیاز به داستان نویس دارد. منظوری از جامعه، جامعه نیازمند قانون است‌که رمان محصول و لازمه همین شهرنشینی است.»

احیای حقوق هیولاه‌ها در «انجمن حمایت از غول‌ها»

«انجمن حمایت از غول‌ها» جدیدترین اثر چاپ اولی انتشارات امیرکبیر برای کودکان و نوجوانان، تا ۱۴ساله، نوشته متیو مورگان است با ترجمه ریحانه جعفری است. داستان کتاب از این قرار است‌که انجمن سلطنتی برای جلوگیری از ظلم به هیولاه‌ها، یک مرکز نجات برای گرگینه‌ها، اژدها، پریان، غول‌ها، هیولاهای دریایی و دیگر موجودات خارق‌العاده تأسیس کرده است. این کتاب در ۴۶۶صفحه، با جلد سخت و به قیمت ۱۰۰هزار تومان قابل تهیه است.

نکوداشت محمد رحمانیان برگزار می‌شود

همزمان با آیین پایانی نهمین دوره انتخاب آثار برتر ادبیات نمایشی ایران، نکوداشتی برای محمد رحمانیان برگزار می‌شود. حمید امجد و مهتاب نصیرپور (بازیگر و همسر محمد رحمانیان) در این مراسم سخنرانی می‌کنند. این مراسم فردا ساعت ۱۸ در خانه تئاتر تماشاخانه استاد جوانمرد واقع در خیابان سمیه، تقاطع نجات‌اللهی پلاک ۲۰ برگزار خواهد شد.

نمایی از فیلم مستند «پنجشنبه سوری»

مخاطبان قرار گرفته تمرکز بر روایت آتش‌نشانان از حادثه پلاسکو و آکاوی خود ماجراست. چرا‌که واقعیت این است خیلی از مردم هنوز روایت صحیح را از این حادثه نمی‌دانند، مثلاً مردم نمی‌دانند در صبح همان روز دو ریزش در داخل ساختمان داشتیم یا خیلی‌ها فکر می‌کنند آتش‌نشانی‌که درون ساختمان ماندند از شدت و عظمت آتش سوزی بی‌اطلاع بودند. در صورتی‌که اصلاً این‌طور نیست و شرح جز به جز واقع از ابتدایی‌که زنگ آتش‌نشانی به صدا درمی‌آید تا ریزش ساختمان در مستند آورده شده‌است.

📽️: اتفاقا پرسش بعدی‌ام در همین مورد است. در این مستند خیلی از آتش‌نشان‌ها برای نخستین‌بار جلوی دوربین نشستند و اطلاعاتی را از آن روز و چگونگی حادثه بیان کردند. بی‌شک پیش از هر چیز این آتش‌نشانان باید به شما اعتماد می‌کردند، چگونه توانستید این اعتماد را به دست آورید؟

آتش‌نشان‌هایی‌که روز حادثه آنجا حضور داشتند خودشان داغدار بودند و هر چند سخت اما علاقه‌مند بودند راجع به آن واقعه صحبت کنند. دوستان در آتش‌نشانی و شهرداری وقتی صداقت ما را در انجام این کار دیدند همکاری بسیار خوبی با ما داشتند.

📽️: در انتخاب نام مستند پنجشنبه سوری چه نکاتی را لحاظ کردید؟

ساختمان پلاسکو روز پنجشنبه ۳۰دی ۱۳۹۵ پس از ۵۴سال از ساخت بر اثر آتش‌سوزی فرو ریخت اما بیشترین نکته‌ای‌که در انتخاب این نام در ذهنم متبادر شد، اتفاقی است‌که هر سال در چهارشنبه سوری رخ می‌دهد. هر سال در چهارشنبه آخر سال بسیاری از مردم در عین شادی کردن موجبات آسیب دیدن خود و بقیه را فراهم می‌کنند! و انگار نه انگار کردن‌که بارها در چنین شبی شاهد مرگ‌ها و نقص عضوها بودیم.

در مورد پلاسکو هم چیزی مشابه همین اتفاق رخ داد. آن ساختمان مملو از جنس بود و هیچ نکته ایمنی در آن رعایت نشده بود! نه راه پله اضافی داشت، نه به تعداد کافی آسانسور داشت و... متأسفانه ما در موارد بسیاری با شوخی و سهل‌انگاری از کنار چنین مسائلی می‌گذریم‌که در نهایت منجر به فاجعه می‌شود.

نمایشگاه «آینه در آینه» در موزه هنرهای معاصر تهران افتتاح شد

خوانش تاریخی از هنر انقلاب

نمایشگاه «آینه در آینه» شامگاه سه شنبه در موزه هنرهای معاصر تهران افتتاح شد.

به گزارش جام‌جم، نمایشگاه «آینه در آینه» به‌عنوان یکی از بخش‌های چهاردهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر، با حضور محمود سالاری معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، هادی مظفری مدیرکل هنرهای تجسمی، محمدمهدی دادمان رئیس حوزه هنری و جمعی از هنرمندان و علاقه‌مندان در موزه هنرهای معاصر تهران آغاز شد.

در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه احسان آقایی، رئیس موزه هنرهای معاصر تهران گفت: از سه سال قبل موضوع برگزاری یک نمایشگاه پژوهشی درباره هنر انقلاب مطرح شده بود ولی با توجه به‌سختی کار، اجرای آن به طول انجامید. امسال با توجه به نگاهی‌که در جشنواره هنرهای تجسمی فجر وجود دارد موقعیتی فراهم شد تا این نمایشگاه به‌عنوان بخش جنبی جشنواره مورد حمایت قرار گرفته و به مرحله اجرا برسد. نمایشگاه آینه در آینه حاصل هم‌افزایی مجموعه‌های مختلف است و از مجموعه‌داران متشکر کم‌ه این آثار را در اختیار ما گذاشتند. این آثار در یک پروسه زمانی چندماهه جمع‌آوری شده اما مطالعات آن از مدت‌ها پیش شروع شده بوده و بعضی از این آثار پیش از این نمایش داده نشده‌است.

در ادامه سیدعباس میرهاشمی، دبیرکل چهاردهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر گفت: امروز به نوعی افتتاحیه چهاردهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر هم محسوب می‌شود چون یکی از بخش‌های جدیدی‌که به جشنواره اضافه شد، همین نمایشگاه آینه در آینه است. جشنواره امسال را دو رویکرد بسیار جدی دنبال کردیم‌که اولی توجه به مباحث پژوهشی و رویکرد دوم توجه به گستره جغرافیایی هنرهای تجسمی در کشور است. میرهاشمی ادامه داد: با توجه به نگاه پژوهش محوری‌که موردنظر بود، قرار بر این شد‌که نمایشگاه آینه در آینه‌که دوستان از قبل زحمت آن را کشیده بودند مورد حمایت و پشتیبانی قرار بگیرد. در گستره جغرافیایی نیز سعی شده‌است تمامی استان‌های کشور همزمان با جشنواره فجر یک نمایشگاه با نگاه به آثار هنرمندان همان منطقه برگزار کنند و این کار باعث می‌شود در دوره‌های بعد یک رشد جدی را در هنرهای تجسمی شاهد باشیم و بتوانیم با این رویه فضاهای ارائه هنرهای تجسمی را بالا ببریم.

دوران هنر اعتراض و بیان هوشمندانه

در ادامه این مراسم با توجه به بخش قطعاتی از آلبوم‌های چاووش در فضای نمایشگاه، هادی منتظری، نوازنده

برخی آثار نمایشگاه

بیش از ۴۰ سال دیده نشده‌است

کیانوش معتقدی، نمایشگاه‌گردان نمایشگاه «آینه در آینه» درباره این نمایشگاه گفت: ایده اصلی این نمایشگاه یک بررسی تاریخ‌نگارانه از مقطع مهمی از تاریخ هنر ایران است. شکل‌گیری هنر نقاشی اعتراضی‌که پیش از انقلاب نمونه‌هایی از آن در آثار هنرمندان مختلف دیده می‌شود و تحولاتی‌که در کار هنرمندان نقاش اتفاق می‌افتد، در این مجموعه قابل بررسی است. هنر اعتراضی که زیرمجموعه‌ای از هنر اجتماعی است در جریان یک رویداد مهم تاریخی، تبدیل به جنبش هنر انقلاب می‌شود و بیشتر هنرمندان در عرصه‌های مختلف با تلاش خود سعی می‌کنند این تحول عظیم را در آثار خود بازتاب دهند. ایده نقاشی انقلابی تا یکی دو سال بعد ادامه پیدا می‌کند و با توجه به این‌که بلافاصله وارد جنگ تحمیلی می‌شویم، تبدیل به گفتمان جنگ می‌شود. این یک مقطع مهم از تاریخ هنر ایران است‌که سعی کردیم گزینشی از مهم‌ترین آثار آن انجام دهیم و این نمایش شامل مهم‌ترین آثاری است‌که از این دوره تاریخی به جامانده است.

معتقدی افزود: یکی از نقاط قوت این نمایشگاه‌که به آن افتخار می‌کنم وجود آثاری است‌که شاید بیش از ۴۰ سال دیده نشده‌است. سال ۵۸ پس از بازگشایی موزه هنرهای معاصر تهران، نمایشگاهی از آثار هنرمندان در آن مقطع برگزار شد و سپس آثار به گنجینه‌رفت و دیگر دیده نشد. دیدن این آثار و کیفیت بیان هنری، نوع نگاه و اکسپرسیو روایی آنها می‌تواند برای نسل امروز بسیار جالب باشد. خوانش ما مبتنی بر مسیر تاریخ هنر و با ارائه اسناد تاریخی است و به این دلیل سعی شد در کنار نقاشی‌ها از رسانه‌های دیگری مثل عکاسی، پوستر و حتی موسیقی انقلاب استفاده شود تا یک تصویر نسبتاً جامع از اتفاقات و رویدادها و ارتباط آن با هنر ارائه شود. کیویرتور نمایشگاه آینه در آینه افزود: سعی شده‌است این خوانش بر اساس یک روایت منصفانه ارائه شود اما طبیعی است‌که خوانش‌های دیگری هم می‌تواند وجود داشته باشد. در این مجموعه به بخشی از آثار نادیده نیم قرن اخیر پرداخته شده‌است و امیدوارم مخاطبان پس از دیدن این نمایشگاه یک تصویر جذاب از این تحولات هنری در ذهن خود داشته باشند.

📽️: در مجموع فکر می‌کنید حق مطلب چه در حوزه سینمای داستانی و چه مستند درباره حادثه پلاسکو ادا شده‌است؟

خیر. حادثه پلاسکو به عنوان اتفاقی‌که ۱۶ شهید آتش‌نشان بر جا گذاشته بسیار پراهمیت است اما مساله فقط پلاسکو نیست. مساله رویکرد ما نسبت به این حوادث است. رویکردی احساسی‌که در روزهای اول طوفانی به پا می‌کند و بعد حتی اصل جریان فراموش می‌شود. این رویکرد عمومی نیاز به اصلاح و نگرش مجدد دارد. کما این‌که امروز بعد از گذشت ۵ سال از واقعه تغییر چشمگیری در ساختمان‌های غیرایمن نمی‌بینیم! در واقع هدف من هم از ساخت این مستند صرفاً ثبت و شرح وقوع حادثه پلاسکو نبود بلکه موضوع بی‌توجهی به مسائل ایمنی، رعایت بعضی از قوانین و تحقیق و کاوش درباره چرایی این مساله برایم مهم بود. البته در یک اثر داستانی‌که نام نمی‌برم به این حادثه پرداخته شده‌که لازم است در اینجا ذکر کنم‌که این اثر دارای چند غلط نسبت به اصل واقعه است اما در دنیای آثار داستانی و مستندسازی، اثری‌که دارای یک رابطه رفت و برگشتی نسبت به وقایع جامعه باشد، به این معنا‌که هم تاثیر بگذارد و هم تاثیر بپذیرد در مورد حادثه پلاسکو انجام نشده.

📽️: به نظر شما پرداختن به واقعه در مستند از جذایبیت‌های آن نزد مخاطب نمی‌کاهد و کلاً تا چه حد جذابیت در مستند باید در نظر گرفته شود؟

مبحث واقعیت در سینما و مستند بسیار گسترده است و نظریه‌پردازان متفاوتی در این خصوص صحبت کردند. مستندساز در وقایع نگاری بر لیه بسیار باریکی حرکت می‌کند و می‌بایست در عین حفظ جذابیت تمام سعی‌اش را بکند تا دچار تحریف معنا نشود. هر چند معنا و واقعیت خودشان تعریف دارد. یعنی واقعیت از زاویه دید من ممکن است با واقعیت از دید شما متفاوت باشد اما مستندساز تمام تلاشش را می‌کند صادقانه و بی‌هیچ جانبداری آنچه را که به عنوان واقعیت دریافت کرده پیش روی مخاطب قرار دهد. وقایعی مانند حادثه پلاسکو به خودی خود عناصری‌که باعث جذب مخاطب می‌شود مثل حادثه محرک، نقطه اوج و... را دارند. بنابراین طبیعتاً نمایش لحظات هولناک این حادثه به دلیل جنس کار آتش‌نشان‌ها و روایتی‌که آنها به عنوان